

25 Vixit autem Amasias filius Joas rex Iuda, postquam mortuus est Joas filius Joachaz rex Israe, quindecim annis,

26 Reliqua autem sermonum Amasiae priorum & novissimorum scripta sunt in Libro regum Iuda & Israel.

27 Qui postquam recessit a Domino, tetenderunt ei infidias in Jerusalem. Cumque fugisset in Lachis, miserunt, & interfecerunt eum ibi.

28 Reportantesque super equos, sepelierunt eum cum paribus suis in Civitate David.

CAPUT XXVI.

Ozias seu Azariae filii Amasiae pietas commendatur, qui de Philisthiis, Arabibus & Ammonitis triumphat, multaque extruit civitates: ac postmodum ob nimiam felicitatem elatus presumpsit incensum adolere; quam ob rem ad diem usque mortis a Domino lepro percussus est, gubernante regnum filio Joathan, qui succedit in regnum.

1 Omnis autem populus Iuda filium ejus Oziam annorum sedecim, constituit regem pro Amasia patre suo.

2 Ipse aedificavit Ailath, & restituit eam ditioni Iuda, postquam dormivit rex cum paribus suis.

3 Sedecim annorum erat Ozias, cum regnare coepisset, & quinquaginta duobus annis regnavit in Jerusalem, nomen matris ejus Jechelia de Jerusalem.

4 Fecitque quod erat rectum in oculis Domini, iuxta omnia quae fecerat Amasias pater ejus.

5 Et exquisivit Dominum in diebus Zacharias intelligentis & videntis Deum: cumque requireret Dominum, direxit eum in omnibus.

6 Denique egressus est, & pugnavit contra Philisthiis, & destruxit murum Geth, & murum Jabniæ, murumque Azoti, aedificavit quoque oppida in Azoto, & in Philisthiis.

7 Et adjuvit eum Deus contra Philisthiis, & contra Arabes, qui habitabant in Gurbaal, & contra Ammonitas.

8 Appendebantque Ammoniti munera Oziae: &

4. Reg.
14. 21.

& divulgatum est nomen ejus usque ad introitum Egypti propter crebras victorias.

9 Aedificavitque Ozias turres in Jerusalem super portam anguli, & super portam vallis, & reliquas in eodem muri latere, firmavitque eas.

10 Extruxit etiam turres in solitudine, & effodit cisternas plurimas, eo quod haberet multa pecora, tam in campestribus, quam in eremis & asperitate vineas quoque habuit & vinitores in montibus, & in Carmelo: erat quippe homo agriculturae deditus.

11 Fuit autem exercitus bellatorum ejus, qui procedebant ad prælia sub manu Jahiel scribæ, Maafieque doctoris, & sub manu Hananiæ, qui erat de ducibus regis.

12 Omnisque numerus principum per familias virorum fortium, duorum milium sexcentorum.

13 Et sub eis universus exercitus, trecentorum & septem milium quingentorum: qui erant apti ad bella, & pro rege contra adversarios dimicabant.

14 Preparavit quoque eis Ozias, id est, cuncto exercitu, clypeos, & hastas, & galeas, & loricas, arcusque & fundas ad jaciendos lapides.

15 Et fecit in Jerusalem diversi generis machinas, quas in turribus collocavit, & in angulis murorum, ut mitterent sagittas, & faxa grandia: egressumque est nomen ejus procul, eo quod auxiliaret ei Dominus, & corroborasset illum.

16 Sed cum roboratus esset, elevatum est cor ejus in interitum suum, & neglexit Dominum Deum suum: ingressusque templum Domini, adolare voluit incensum super altare thymjamatis.

17 Statimque ingressus post eum Azarias Sacerdos, & cum eo Sacerdotes Domini octoginta, viri fortissimi

18 Restiterunt regi, atque dixerunt: Non est tui officii Ozia, ut adoleas incensum Domino, sed sacerdotum, hoc est, filiorum Aaron, qui consenserati sunt ad hujuscemodi ministerium: egressus de sanctuario, ne contempseris: quia non reputabitur tibi in gloriam hoc a Domino Deo.

19 Iratusque Ozias, tenens in manu thuribulum ut adoleret incensum, minabatur Sacerdotibus

494 LIBER II. PARALIP. CAP. XXVII.

bus. Statimque orta est lepra in fronte ejus coram Sacerdotibus, in domo Domini super altare thymiamatis,

20 Cumque respexisset eum Azarias Pontifex, & omnes reliqui Sacerdotes, viderunt lepram in fronte ejus, & festinato expulerunt eum. Sed & ipse perterritus, acceleravit egredi, eo quod sensisset illico plagam Domini.

* 4. Reg.
15. 5. 21 * Fuit igitur Ozias rex leprosus usque ad diem mortis suæ, & habitavit in domo separata plenus lepra, ob quam ejectus fuerat, de domo Domini. Porro Joatham filius ejus rexit domum regis, & judicabat populum terræ.

22 Reliqua autem sermonum Oziae priorum & novissimorum, scripsit Isaia filius Amos, propheta.

23 Dormivitque Ozias cum patribus suis, & sepelierunt eum in agro regalium sepulchrorum, eo quod esset leprosus : regnavitque Joatham filius ejus pro eo.

C A P U T XXVII.

Joatham pietas commendatur, qui devicto rege Ammon magnam ab eo multatam accepit; cui succedit impius filius Achaz.

4. Reg.
15. 33. 1 Vigintrum quinque annorum erat Joatham cum regnare cœpisset, & sedecim annis regnabit in Jerusalem: nomen matris ejus Jerusa filia Sadoc.

2 Fecitque quod rectum erat coram Domino juxta omnia que fecerat Ozias pater suus, excepto quod non est ingressus templum Domini, & adhuc populus delinquebat.

3 Ipse ædificavit portam domus Domini excelsam, & in muro Ophel multa construxit.

4 Urbes quoque ædificavit in montibus Juda, & in saltibus castella & turre.

5 Ipse pugnavit contra regem filiorum Ammon, & vicit eos. dederuntque ei filii Ammon in tempore illo centum talenta argenti, & decem millia coros tritici, ac totidem coros hordei: haec ei præbuerunt filii Ammon, in anno secundo & tertio.

LIBER II. PARALIP. CAP. XXVIII. 495

6 Corroboratusque est Joatham eo' quod direxisset vias suas coram Domino Deo suo.

7 Reliqua autem sermonum Joatham, & omnes pugnae ejus, & opera, scripta sunt in Libro regum Israel & Juda.

8 Vigintiquinque annorum erat cum regnare cœpisset, & sedecim annis regnavit in Jerusalem.

9 Dormivitque Joatham cum patribus suis, & sepelierunt eum in Civitate David: & regnavit Achaz filius ejus pro eo.

C A P U T XXVIII.

Propter scelerata Achaz, multipliciter affligitur Juda, primum ab Assyriis, deinde a filiis Israel (qui ob id crudelitatis arguti a Propheta, remittunt Judæos captivos cum præda) rursum etiam ab Idumæis & Philisthæis: Achaz tamen post omnem Flagam adhuc auget impietatem; cui pius succedit filius Ezechias.

1 Vigintrum annorum erat Achaz cum regnare cœpisset: & sedecim annis regnavit in Jerusalem: non fecit rectum in conspectu Domini sicut David pater ejus:

2 Sed ambulavit in viis regum Israel, insuper & statuas fudit Baalim.

3 Ipse est, qui adolevit incensum in Valle Benenom, & iustravit filios suos in igne, juxta ritum gentium, quas interfecit Dominus in adventu filiorum Israel.

4 Sacrificabat quoque, & thymiana succendebat in excelsis, & in collibus, & sub omni ligno frondofo.

5 Tradiditque eum Dominus Deus ejus, in manu regis Syriæ, qui percussit eum, magna que prædam cepit de ejus imperio, & adduxit in Damascum: manibus quoque regis Israel traditus est, & percussus plaga grandi.

6 Occiditque Phacee, filius Romeliæ, de Iuda centum viginti millia in die uno, omnes viros bellatores: eo quod reliquissent Dominum Deum patrum suorum.

7 Eodem tempore occidit Zechri, vir potens ex Ephraim, Maafiam filium regis, & Ezricam du-

ducem domus ejus, Elcanam quoque secundum a rege.

8 Ceperuntque filii Israel de fratribus suis ducenta millia mulierum, puerorum, & puellarum, & infinitam prædam: pertuleruntque eam in Samariam.

9 Ea tempestate erat ibi propheta Domini, nomine Oded: qui egressus obviam exercitui venienti in Samariam, dixit eis: Ecce iratus Dominus Deus patrum vestrorum contra Juda, tradidit eos in manibus vestris, & occidistis eos atrociter, ita ut ad coelum pertingeret vestra crudelitas.

10 Insuper filios Juda, & Jerusalem vultis vobis subjicere in servos & ancillas: quod nequam factum opus est: peccatis enim super hoc Domino Deo vestro.

11 Sed audite consilium meum, & reducite captivos, quos adduxistis de fratribus vestris, quia magnus furor Domini imminet vobis.

12 Steterunt itaque viri de principibus filiorum Ephraim, Azarias filius Johanan, Barachias filius Mosollamoth, Ezechias filius Sellum, & Amala filius Adali, contra eos, qui veniebant de prælio.

13 Et dixerunt eis: Non introducetis hic captivos, ne peccemus Domino. Quare vultis adiicere super peccata nostra, & vetera cumulare delicta? grande quippe peccatum est, & ira furoris Domini imminet super Israel.

14 Dimiseruntque viri bellatores prædam, & universa que cuperant, coram principibus, & omni multitudine.

15 Steteruntque viri, quos supra memoravimus, & apprehendentes captivos, omnesque qui nudi erant, vestierunt de ipoliis: cumque vestissent eos, & calceassent, & refecissent cibo ac potu, unxiissentque proper laborem, & adhibuisserint eis curam: quicumque ambulare non poterant, & erant imbecillo corpore, imposuerunt eos jumentis, & adduxerunt Jericho Civitatem palmarum ad fratres eorum, ipsique reversi sunt in Samariam.

16 Tem-

16 Tempore illo misit rex Achaz ad regem Assyriorum, postulans auxilium.

17 Veneruntque Idumæi, & percusserunt multos ex Juda, & cuperunt prædam magnam.

18 Philisthiim quoque diffusi sunt per urbes campestres, & ad Meridiem Juda: cuperuntque Bethsames, & Ajalon, & Gaderoth, Socho quoque, & Thamnan, & Gamzo, cum viculis suis & habitaverunt in eis.

19 Humiliaverat enim Dominus Judam propter Achaz regem Juda, eo quod nudasset eum auxilio, & contemptui habuisset Dominum.

20 Adduxitque contra eum Thelgathphalnasar regem Assyriorum, qui & afflixit eam, & nullo refidente vastavit.

21 Igitur Achaz spoliata domo Domini & domo regum, ac principum, dedit regi Assyriorum munera, & tamen nihil ei profuit.

22 Insuper & tempore angustiæ suæ auxit contemptum in Dominum, ipse per se rex Achaz,

23 Immolavit diis Damasci victimas percussoribus suis, & dixit: Dii regum Syriæ auxiliantur eis, quos ego placabo hostiis, & aderunt mihi, cum e contrario ipsi fuerint ruinæ ei, & universo Israel.

24 Direptis itaque Achaz omnibus vasibus domus Dei, atque confractis, clausit januas templi Dei, & fecit sibi altaria in universis angulis Jerusalem.

25 In omnibus quoque urbibus Juda extruxit aras ad cremandum thus, atque ad iracundiam provocavit Dominum Deum patrum suorum.

26 Reliqua autem sermonum ejus, & omnium operum suorum priorum & novissimorum scripta sunt in Libro regum Juda & Israel.

27 Dormivitque Achaz cum patribus suis, & sepelierunt eum in civitate Jerusalem: neque enim receperunt eum in sepulchra regum Israel. Regnavitque Ezechias filius ejus pro eo.

C A P U T XXIX.

Ezechias abolitum Dei cultum, aperto templo restitutisque sacerdotibus, Levitis & cantoribus in Tom. II. li. itau.

498 LIBER II. PARALIP. CAP. XXIX.

4. Reg.
28. & 1.

stauravit; oblatis plurimis holocaustis & sacrificiis
cum ingenti letitia.

1 Gitur Ezechias regnare cœpit, cum viginti
quinque esset annorum, & viginti novem
annis regnavit in Ierusalem: nomen matris ejus
Abia, filia Zachariae.

2 Fecitque quod erat placitum in conspectu
Domini, juxta omnia quæ fecerat David pater
ejus.

3 Ipse anno, & mense primo regni sui, ape-
ruit valvas domus Domini, & instauravit eas.

4 Adduxitque Sacerdotes atque Levitas, &
congregavit eos in plateam Orientalem.

5 Dixitque ad eos: Audite me Levitæ, & san-
ctificamini: mundate domum Domini Dei patrum
vestrorum, & auferite omnem immunditiam de
sanctuario.

6 Peccaverunt patres nostri, & fecerunt ma-
lum in conspectu Domini Dei nostri, derelin-
quentes eum: avertere facies suas a taberna-
culo Domini, & præbuerunt dorsum.

7 Clauerunt ostia, quæ erant in porticu, &
extinxerunt lucernas, incensumque non adole-
verunt, & holocausta non obtulerunt in sanctua-
rio Deo Israel.

8 Concitatius est itaque furor Domini super Ju-
dam & Ierusalem, tradiditque eos in commotio-
nem, & in interitum, & in sibilum, sicut ipsi
cernitis oculis vestris.

9 En, corruerunt patres nostri gladiis; filii
nostræ, & filiae nostræ, & conjuges captivæ du-
ctæ sunt propter hoc scelus.

10 Nunc ergo placet mihi, ut ineamus fœdus
cum Domino Deo Israel, & avertet a nobis fu-
rorem iræ suæ.

11 Filii mei nolite negligere: vos elegit Do-
minus ut stetis coram eo, & ministretis illi, co-
latisque eum, & cremetis ei incensum.

12 Surrexerunt ergo Levitæ: Mahath filius
Amasai, & Joel filius Azariæ de filiis Caath.
Porro de filiis Merari, Cis filius Abdi, & Aza-
rias filius Jalaleel. De filiis autem Gersom, Joha
filius Zemina, & Eden filius Joha.

13

LIBER II. PARALIP. CAP. XXIX. 499.

13 At vero de filiis Elisaphan, Samri, & Ja-
hiel. De filiis quoque Asaph, Zacharias, & Ma-
thanias:

14 Nec non de filiis Heman, Jahiel, & Se-
mei: sed & de filiis Idithun, Semeias, & Oziel.

15 Congregaveruntque fratres suos, & sanctifi-
cati sunt, & ingressi sunt juxta mandatum ré-
gis & imperium Domini, ut expiarent domum Dei.

16 Sacerdotes quoque ingressi templum Domi-
ni ut sanctificarent illud, extulerunt omnem im-
munditiam, quam intro repererant in vestibulo
domus Domini, quam tulerunt Lévitæ, & aspor-
taverunt ad torrentem Cedron, foras.

17 Cœperunt autem prima die mensis primi
mündare, & in die octavō ejusdem mensis in-
gressi sunt porticum templi Domini, expiaverunt
que templum diebus octo, & in die sexta decima
mensis ejusdem, quod cœperant, impleverunt.

18 Ingressi quoque sunt ad Ezechiam regem, &
dixerunt ei: Sanctificavimus omnem domum Do-
mini & altare holocausti, vasaque ejus, nec non
& measam propositionis cum omnibus vasis suis,

19 Cunctamque templi suppellestilem, quam
polluerat rex Achaz in regno suo, postquam præ-
varicatus est: & ecce exposita sunt omnia coram
altari Domini.

20 Confurgensque diluculo Ezechias rex, adu-
navit omnes principes civitatis, & ascendit in
domum Domini:

21 Obtuleruntque simul tauros septem, & arie-
tes septem, agnos septem, & hitcos septem pro
peccato, pro regno, pro sanctuario, pro Juda,
dixitque sacerdotibus filiis Aaron, ut offerrent su-
per altare Domini.

22 Mactaverunt igitur tauros, & suscepserunt
sanguinem Sacerdotes, & fuderunt illum super
altare, mactaverunt etiam arietes, & illorum
sanguinem super altare fuderunt, immolaveruntque
que agnos, & fuderunt super altare sanguinem.

23 Applicuerunt hircos pro peccato coram re-
ge & universa multitudine, imposueruntque ma-
nus suas super eos:

24 Et immolaverunt illos Sacerdotes, & asper-

14

se.

serunt sanguinem eorum coram altari pro piaculo universi Israe lis: pro omni quippe Israe l præceperat rex ut holocaustum fieret, & pro peccato.

25 Constituit quoque Levitas in domo Domini, cum cymbalis, & psalteriis, & citharis, secundum dispositionem David regis, & Gad Videntis, & Nathan prophetæ: siquidem Domini præceptum fuit per manum prophetarum ejus.

26 Steteruntque Levitæ tenentes organa David, & Sacerdotes tubas.

27 Et iussit Ezechias, ut offerent holocausta, super altare: cumque offerent holocausta, coeperunt laudes canere Domino, & clangere tubis, atque in diversis organis, quæ David rex Israe l præparaverat, concurrepare.

28 Omni autem turba adorante, cantores, & ii qui tenebant tubas, erant in officio suo, donec completeretur holocaustum.

29 Cumque finita esset oblatio, incurvatus est rex, & omnes qui erant cum eo, & adoraverunt.

30 Præcepitque Ezechias & principes Levitæ, ut laudarent Dominum sermonibus David, & Asaph Videntis: qui laudaverunt eum magna letitia, & incurvato genu adoraverunt.

31 Ezechias autem etiam hæc addidit: Impletis manus vestras Domino, accedite, & offerte victimas, & laudes in domo Domini. Obtulit ergo universa multitudine hostias, & laudes, & holocausta, mente devota.

32 Porro numerus holocaustorum, quæ obtulit multitudo, hic fuit: Tauros septuaginta, arietes centum, agnos ducentos.

33 Sanctificaveruntque Domino boves sexcentos, & oves tria millia.

34 Sacerdotes vero pauci erant, nec poterant sufficere ut pelles holocaustorum detraherent: unde & Levitæ fratres eorum adjuverunt eos, donec impletetur opus, & sanctificantur antifites: Levitæ quippe faciliori ritu sanctificantur, quam Sacerdotes.

35 Fuerunt ergo holocausta plurima, adipes pacificorum, & libamina holocaustorum: & completus est cultus domus Domini.

36 Lætatusque est Ezechias, & omnis populus, eo quod ministerium Domini esset explatum. Derepente quippe hoc fieri placuerat.

CAPUT XXX.

Ezechias missis in omnem Israe l & Judam nuntiis, populum convocat, & sua oratione exhortatur ad immolandum Phæse; quo factò, celebrarunt solemnitatem azymorum 14. diebus cum ingenti letitia, plurimis oblatis victimis.

1 Misit quoque Ezechias ad omnem Israe l & Judam: scriptisque epistolas ad Ephraim & Manassen, ut venirent ad dominum Domini in Jerusalem, & facerent Phæse Domino Deo Israel.

2 Inito ergo consilio regis & principum, & universi cœtus Jerusalem, decreverunt, ut facerent Phæse mense secundo.

3 Non enim potuerant facere in tempore suo, quia sacerdotes, qui possent sufficere, sanctificati non fuerant, & populus nondum congregatus fuerat in Jerusalem.

4 Placuitque sermo regi, & omni multitudini.

5 Et decreverunt, ut mitterent nuntios in universum Israe l, de Bersabee usque Dan, ut venirent, & facerent Phæse Domino Deo Israel in Jerusalem: multi enim non fecerant sicut lege præscriptum est.

6 Perreveruntque cursores cum epistolis ex regis imperio, & principum ejus, in universum Israe l & Judam, juxta id, quod rex iussérat, prædicantes: Filii Israe l revertimini ad Dominum Deum Abraham, & Isaac, & Israel; & revertetur ad reliquias, quæ effugerunt manum regis Assyriorum.

7 Nolite fieri sicut patres vestri & fratres, qui recesserunt a Domino Deo patrum suorum, qui tradidit eos in interitum, ut ipsi cernitis.

8 Nolite indurare cervices vestras, sicut patres vestri: tradite manus Domino, & venite ad sanctuarium ejus, quod sanctificavit in æternum: servite Domino Deo patrum vestrorum, & averteretur a vobis ira furoris ejus.

9 Si enim vos reversi fueritis ad Dominum:

502 LIBER II. PARALIP. CAP. XXX.

fratres vestri, & filii habebunt misericordiam coram dominis suis, qui illos duxerunt captivos, & revertentur in terram hanc: pius enim & clemens est Dominus Deus vester, & non avertit faciem suam a vobis, si reversi fueritis ad eum.

10 Igitur cursores pergebant velociter de civitate in civitatem per terram Ephraim, & Manasse usque ad Zabulon, illis irridentibus & subfannantibus eos.

11 Attamen quidam viri ex Aser, & Manasse, & Zabulon, acquiescentes consilio, venerunt Jerusalem.

12 In Iuda vero facta est manus Domini, ut daret eis cor unum, ut facerent juxta praeceptum regis & principum, verbum Domini.

13 Congregati sunt in Jerusalem populi multi ut facerent solemnitatem azymorum in mensa secunda:

14 Et surgentes destruxerunt altaria, quæ erant in Jerusalem, atque universa, in quibus idolis adolebatur incensum, subvertentes, projecerunt in Torrentem Cedron.

15 Immolaverunt autem Phase quarta decima die mensis secundi: Sacerdotes quoque, atque Levitæ tandem sanctificati, obtulerunt holocausta in domo Domini.

16 Steteruntque in ordine suo juxta dispositio nem, & legem Moyli hominis Dei: Sacerdotes vero suscipiebant effundendum sanguinem de manibus Levitarum,

17 Eo quod multa turba sanctificata non esset: & idcirco immolarent Levitæ Phase his, quinon occurrerant sanctificari Domino.

18 Magna etiam pars populi de Ephraim, & Manasse, & Issachar, & Zabulon, quæ sanctificata non fuerat, comedit Phase, non juxta quod scriptum est: & oravit pro eis Ezechias, dicens: Dominus bonus propitiatibus

19 Cunctis, qui in tota corde requirunt Dominum Deum patrum suorum: & non imputabit eis quod minus sanctificati sunt

20 Quem exaudivit Dominus, & placatus est populo,

LIBER II. PARALIP. CAP. XXX. 503

21 Feceruntque filii Israel, qui inventi sunt Jerusalem, solemnitatem azymorum septem diebus in laetitia magna, laudantes Dominum per singulos dies: Levitæ quoque, & Sacerdotes per organa, quæ suo officio congruebant.

22 Et locutus est Ezechias ad cor omnium Levitarum, qui habebant intelligentiam bonam super Domino: & comederunt septem diebus solemnitatis, immolantes victimas pacificorum, & laudantes Dominum Deum patrum suorum.

23 Placuitque universa multitudini, ut celebra rent etiam alios dies septem: quod & fecerunt cum ingenti gaudio.

24 Ezechias enim rex Iuda præbuerat multitudini mille tauros, & septem millia ovium: principes vero dederant populo tauros mille, & oves decem millia: sanctificata est ergo sacerdotum plurima multitudo.

25 Et hilaritate perfusa omnis turba Iuda tam Sacerdotum & Levitarum, quam universa frequentia, quæ venerat ex Israel: proselytorum quoque de Terra Israel, & habitantium in Iuda,

26 Factaque est grandis celebritas in Jerusalem, qualis a diebus Salomonis filii David regis Israel in ea urbe non fuerat.

27 Surrexerunt autem Sacerdotes atque Levitæ benedicentes populo: & exaudita est vox eorum: pervenitque oratio in habitaculum sanctum cœli.

C A P U T XXXI.

Populus idola lucosque in Iuda & Ephraim demolitur; Ezechias sacerdotes & Levitas componit in ordinem ministerii: populo autem abundantissime efferente constituuntur, factis horreis, qui servarent ac distribuerent Levitico generi quæ oblata erant.

1 Cumque hæc fuissent rite celebrata, egressus est omnis Israel, qui inventus fuerat in urbibus Iuda, & frererunt simulacra, succideruntque lucos, demoliti sunt excelsa, & altaria destruxerunt, non solum de universo Iuda & Benjamin, sed & de Ephraim quoque & Manasse, donec penitus

nitus everterent: reverisque sunt omnes filii in possessiones & civitates iuas.

2 Ezechias autem constituit turmas sacerdotes & Leviticas per divisiones suas, unumquemque in officio proprio, tam Sacerdotum videlicet quam Levitarum, ad holocausta & pacifica, ut ministrarent & confiterentur, canerentque in portis castrorum Domini.

3 Pars autem regis erat, ut de propria ejus substantia offerretur holocaustum, mane semper & vespere. Sabbatis quoque, & Calendis, & solemnitatibus cæteris, sicut scriptum est in lege Moysi.

4 Præcepit etiam populo habitantium Jerusalem, ut darent partes Sacerdotibus, & Levitis, ut possent vacare legi Domini.

5 Quod cum percrebuissest in auribus multitudinis, plurimas obtulere primitias filii Israel frumenti, vini & olei, mellis quoque, & omnium, quæ gignit humus, decimas obtulerunt.

6 Sed & filii Israel & Juda, qui habitabant in urbibus Juda, obtulerunt decimas boum & ovium, decimasque sanctorum, quæ voverant Domino Deo suo; atque universa portantes, fecerunt acervos plurimos.

7 Mense tertio cœperunt acervorum jacere fundamenta, & mense septimo compleverunt eos.

8 Cumque ingressi fuissent Ezechias, & principes ejus, viderunt acervos, & benedixerunt Domino ac populo Israel.

9 Interrogavitque Ezechias Sacerdotes & Levitas, cur itajacerent acervi.

10 Respondit illi Azarias Sacerdos primus de stirpe Sadoc, dicens: Ex quo cœperunt offerri primitiae in domo Domini, comedimus, & saturati sumus, & remanserunt plurima, eo quod benedixerit Dominus populo suo: reliquiarum autem copia est ista, quam cernis.

11 Præcepit igitur Ezechias, ut præpararent horrea in domo Damini. Quod cum fecissent.

12 Intulerunt tam primitias, quam decimas, & quecumque voverant, fideliter. Fuit autem prefectus eorum Chonenias Levita, & Semei frater ejus secundus,

13 Post quem Jahiel, & Azarias, & Nahath, & Afael, & Jerimoth, Jozabad quoque & Eliel, & Jesmachias, & Mahath, & Banajas, præpositi sub manibus Choneniae, & Semei fratri ejus, ex imperio Ezechiae regis & Azariæ pontificis domus Dei, ad quos omnia pertinebant.

14 Core vero filius Jemna. Levites & janitor Orientalis portæ, præpositus erat iis, quæ sponte offerebant Domino, primitisque & consecratis in Sancta sanctorum.

15 Et sub cura ejus Eden, & Benjamin, Jesue, & Semejas, Amarias quoque & Sechenias in civitatibus Sacerdotum, ut fideliter distribuerent fratribus suis partes, minoribus atque majoribus:

16 Exceptis maribus ab annis tribus & supra, cunctis qui ingrediebantur templum Domini, & quidquid per singulos dies conducebat in ministerio, atque observationibus juxta divisiones suas,

17 Sacerdotibus per familias, & Levitis a vigimo anno & supra, per ordines & turmas suas,

18 Universæ multititudin, tam uxoribus, quam liberis eorum utriusque sexus, fideliter cibi, de his quæ sanctificata fuerant, præbebantur.

19 Sed & filiorum Aaron per agros, & suburbana urbium singularum dispositi erant viri, qui partes distribuerent universo sexui masculino de Sacerdotibus & Levitis.

20 Fecit ergo Ezechias universa, quæ diximus, in omni Juda: operatusque est bonum & rectum, & verum coram Domino Deo suo.

21 In universalia cultura ministerii domus Domini, juxta legem & ceremonias, volens requiri Deum suum in toto corde suo: fecitque & prosperatus est.

CAPUT XXXII.

Senacherib Judam invadente & Deum cœli blasphemante, Ezechias populum hortatur fidere in Domino, a quo ille minus & blasphemis nimirum avertire: orantibus autem Ezechia & Isaia, Angelus dissipat exercitum Sennacherib, qui fugiens a filiis occiditur. Porro Ezechias nimia felicitate elatus

506 LIBER II. PARALIP. CAP. XXXII.

tus Deum offendit, cui impius filius Manasses succedit.

I Post quæ & hujuscemodi veritatem, venit Sennacherib rex Assyriorum, & ingressus Judam, obsecrit civitates munitas, volens eas capere.
4. Reg. 13. Eceli. 42. Ija. 36. 1.

2. Quod cum vidisset Ezechias, venisse scilicet Sennacherib, & totum bellum impetum verti contra Jerusalem,

3. Initio cum principibus consilio, virisque fortissimis, ut obturarent capita fontium, qui erant extra urbem: & hoc omnia decernente sententia,

4. Congregavit plurimam multitudinem, & obturaverunt cunctos fontes, & rivum, qui fluebat in medio terre, dicentes: Ne veniant reges Assyriorum, & inveniant aquarum abundantiam.

5. Adficavit quoque, agens industrie, omnem murum, qui fuerat dissipatus, & extruxit turres desuper, & forinsecus alterum murum; instauravitque Mello in Civitate David, & fecit universi generis armaturam & clypeos:

6. Constitutique principes bellatorum in exercitu: & convocavit universos in platea porte ciuitatis, ac locutus est ad cor eorum, dicens:

7. Viriliter agite, & confortamini: nolite timere, nec paveatis regem Assyriorum, & universam multitudinem quæ est cum eo: multo enim plures nobiscum sunt, quam cum illo.

8. Cum illo enim est brachium carneum: nobiscum Dominus Deus noster, qui auxiliator est noster, pugnatque pro nobis. Confortatusque est populus hujuscemodi verbis Ezechias regis Juda.

9. Quæ postquam gesta sunt, misit Sennacherib rex Assyriorum servos suos in Jerusalem. (ipse enim cum universo exercitu obsidebat Lachis) ad Ezechiam regem Juda, & ad omnem populum, qui erat in urbe, dicens:

10. Hæc dicit Senacherib rex Assyriorum: In quo habentes fiduciam sedetis obsecuti in Jerusalem?

11. Num Ezechias decepit vos, ut tradat morti in fame & siti, affirmans quod Dominus Deus

LIBER II. PARALIP. CAP. XXXII. 507

Deus vester liberet vos de manu regis Assyriorum?

12. Numquid non iste Ezechias, qui destruxit excellæ illius, & altaria, & præcepit Juda & Ierusalem, dicens: Coram altari uno adorabitis, & in ipso cumburetis incensum?

13. An ignoratis, quæ ego fecerim, & patres mei cunctis terrarum populis? numquid prævaluerunt dii gentium, omniumque terrarum, liberare regionem suam de manu mea?

14. Quis est de universis diis gentium, quas valaverunt patres mei, qui potuerit eruere populum suum de manu mea, ut possit etiam Deus vester eruere vos de hac manu?

15. Non vos ergo decipiat Ezechias, nec vanâ persuasione deludat, neque creditis ei. Si enim nullus potuit Deus cunctarum gentium atque regnum liberare populum suum de manu mea, & de manu patrum meorum, consequenter nec Deus vester poterit eruere vos de manu mea.

16. Sed & alia multa locuti sunt servi ejus contra Dominum Deum, & contra Ezechiam servum ejus.

17. Epistolas quoque scripsit plenas blasphemiae in Dominum Deum Israel, & locutus est adversus eum: Sicut dii gentium ceterarum non potuerunt liberare populum suum de manu mea, sic & Deus Ezechias eruere non poterit populum suum de manu ista.

18. Infuper & clamore magno, lingua Judaica contra populum, qui sedebat in muris Ierusalem, personabat, ut terreret eos, & caperet civitatem.

19. Locutusque est contra Deum Ierusalem, sicut adversus deos populorum terræ, opera manus hominum.

20. Oraverunt igitur Ezechias rex, & Iudas filius Amos prophetæ, adversum hanc blasphemiam, ac vociferati sunt usque in celum.

21. * Et misit Dominus Angelum, qui percussit omnem virum robustum, & bellatorem, & principem exercitus regis Assyriorum, reversusque est cum ignominia in terram suam. Cumque ingressus esset domum dei sui, filii qui egressi fuerant de utero ejus, interficerunt eum gladio. Tob. 1. 21.

508 LIBER II. PARALIP. CAP. XXXII.

22 Salvavitque Dominus Ezechiam & habitatores Jerusalēm de manu Sennacherib regis Assyriorum, & de manu omnium, & præstítit eis quietem per circuitum.

23 Multi etiam deferebant hostias, & sacrificia Domino in Jerusalēm, & munera Ezechiæ regi Iuda: qui exaltatus est post hæc coram cunctis gentibus.

* 4. Reg.
20. 1.
Ija. 38. 1.
24 * In diebus illis ægrotavit Ezechias usque ad mortem, & oravit Dominum: exaudiuitque eum, & dedit ei signum.

25 Sed non juxta beneficia, quæ acceperat, retribuit, quia elevatum est cor ejus: & facta est contra eum ira, & contra Judam & Jerusalēm.

26 Humiliatusque est postea, eo quod exaltatum fuisset cor ejus, tam ipse, quam habitatores Jerusalēm: & idcirco non venit super eos ira Domini in diebus Ezechiæ.

27 Fuit autem Ezechias dives, & inclitus valde, & thesauros sibi plurimos congregavit argenti & auri & lapidis pretiosi, aromatum, & aromaticum universi generis, & vasorum magni pretii,

28 Apothecas quoque frumenti, vini, & olei, & præsepio omnium jumentorum, caulasque pecorum.

29 Et urbes ædificavit sibi: habebat quippe greges ovium & armentorum innumerabiles, eo quod dedit eum Dominus substantiam multam nimis.

30 Ipse est Ezechias, qui obturavit superiorem fontem aquarum Gihon, & avertit eas subter ad Occidentem Urbis David: in omnibus operibus suis fecit prospere quæ voluit.

31 Attamen in legatione principum Babyloniis, qui missi fuerant ad eum, ut interrogarent de portento, quod acciderat super terram, dereliquit eum Deus, ut tentaretur, & nota fierent omnia, quæ erant in corde ejus.

32 Reliqua autem sermonum Ezechiæ, & misericordiarum ejus, scripta sunt in visione Isaiae filii Amos Prophetæ, & in Libro regum Iuda & Israel,

33 Dormivitque Ezechias cum patribus suis,

&

LIBER II. PARALIP. CAP. XXXIII. 509

& sepelierunt eum super sepulchra filiorum David: & celebravit ejus exequias universus Iuda, & omnes habitatores Jerusalēm: regnavitque Manasses filius ejus pro eo.

CAPUT XXXIII.

Manasses ob suas impietas captivus in Babylonem dicitur, in qua afflictione ad Deum conversus, suo regno restituitur, & idolis abjectis Dei cultum restaurat: cui impius filius Amon succedit: & hoc a suis interfacto, regnat pius ejus filius Josias.

1 D^{uodecim} annorum erat Manasses cum regnare cœpisset, & quinquaginta quinque annis regnavit in Jerusalēm.

2 Fecit autem malum coram Domino juxta abominationes gentium, quas subvertit Dominus coram filiis Israel:

3 Et conversus instauravit excelsa, quæ demilitus fuerat Ezechias pater ejus: construxitque aras Baalim, & fecit lucos, & adoravit omnem militiam cœli, & coluit eam.

4 Aedificavit quoque altaria in domo Domini, de qua dixerat Dominus: * In Jerusalēm erit nomen meum in æternum.

5 Aedificavit autem ea cuncto exercitui cœli in duobus atriis domus Domini.

6 Transireque fecit filios suos per ignem in Valle Benenom: observabat somnia, sedtabatur auguria, maleficiis artibus inserviebat, habebat secum magos, & incantatores: multaque opera eius est coram Domino, ut irritaret eum.

7 Sculptile quoque, & conflatile signum posuit in domo Dei, * de qua locutus est Deus ad David. & ad Salomonem filium ejus, dicens: In domo hac & in Jerusalēm, quam elegi de cunctis tribubus Israel, ponam nomen meum in sempiternum.

8 Et moveri non faciam pedem Israel de terra, quam tradidi patribus eorum, ita dumtaxat si custodierint facere, quæ præcepit eis, cunctam legem & cœremonias, atque judicia pér manum Moysi.

9 Ig-

510 LIBER II. PARALIP. CAP. XXXIII.

9 Igitur Manasses seduxit Judam, & habitatores Jerusalem, ut facerent malum super omnes gentes, quas subverterat Dominus a facie filiorum Israel.

10 Locutusque est Dominus ad eum, & ad populum illius, & attendere noluerunt.

11 Idcirco superinduxit eis principes exercitus regis Assyriorum: ceperuntque Manassen, & vincitum catenis, atque compedibus duxerunt in Babylonem.

12 Qui postquam coangustatus est, oravit Dominum Deum suum: & egit paenitentiam valde coram Deo patrum suorum.

13 Deprecatusque est eum, & obsecravit intente: & exaudiuit orationem ejus, reduxisque eum Jerusalem in regnum suum, & cognovit Manasses, quod Dominus ipse esset Deus.

14 Post haec edificavit mūnum extra civitatem David ad Occidentem Gihon in convalle, ab introitu portæ piscium per circuitum usque ad Ophel, & exaltavit illum vehementer: constituitque principes exercitus in cunctis civitatibus Juda munitis:

15 Et abstulit deos alienos, & simulacrum de domo Domini: aras quoque, quas fecerat in in monte domus Domini, & in Jerusalem, & proiecxit omnia extra urbem.

16 Porro instauravit altare Domini, & immolavit super illud victimas, & pacifica, & laudem: praecepitque Iudeæ, ut serviret Domino Deo Israel.

17 Attamen adhuc populus immolabat in excelsis Domino Deo suo.

18 Reliqua autem gestorum Manasse, & obsecratio ejus ad Deum suum: verba quoque Viduentium, qui loquebantur ad eum in nomine Domini Dei Israel, continentur in sermonibus regum Israel.

19 Oratio quoque ejus & exauditio, & cuncta peccata atque contemptus, loca etiam in quibus aedificavit excelia, & fecit lucos, & statuas antequam ageret paenitentiam, scripta sunt in sermonibus Hozai.

20 Dormivit ergo Manasses cum patribus suis,

&

LIBER II. PARALIP. CAP. XXXIV. 511

& sepelierunt eum in domo sua: regnavitque pro eo filius ejus Amon.

21 Viginti duorum annorum erat Amon cum regnare coepisset, & duobus annis regnavit in Jerusalem.

22 Fecitque malum in conspectu Domini, sicut fecerat Manasses pater ejus: & cunctis idolis, quæ Manasses fuerat fabricatus, immolavit atque servivit.

23 Et non est reveritus faciem Domini, sicut reveritus est Manasses pater ejus: & multo maiora deliquit.

24 Cumque conjurassent adversus eum servi sui, interfecerunt eum in domo sua.

25 Porro reliqua populi multitudo, cæsis iis qui Amon perceruerant, constituit regem Josiam filium ejus pro eo.

C A P U T XXXIV.

Josias idolorum cultu sublato, templum instaurat, repertoque legis libro conteritus est, ex illo præscripto omnia constituit, & convocato populo letoque libro fœdus cum Domino percussit.

1 O cto annorum erat Josias cum regnare cœperet, & triginta & uno anno regnavit in Reg. Jerusaleme.

2 Fecitque quod erat rectum in conspectu Domini, & ambulavit in viis David patris sui non declinavit neque ad dexteram, neque ad sinistram.

3 Octavo autem anno regni sui, cum adhuc esset puer, cœpit querere Deum patris sui David: & duodecimo anno postquam regnare coepit, mundavit Judam & Jerusalem ab excelsis, & lucis simulacrisque & sculptilibus.

4 Destruxeruntque coram eo aras Baalim: & simulacra, quæ superposita fuerant, demoliti sunt; lucos etiam, & sculptilia succidit atque comminuit: & super tumulos eorum, qui eis immolare conseruerant, fragmenta dispersit.

5 Offa præterea sacerdotum combussit in altaris idolorum, mundavitque Judam & Jerusalem.

Sed